

Ese de doze ori in septemana :

Joi-a si Dominec'a.

Pretiuulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) taes'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuulu publicatiuniloru se se anticipe

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Invitare de prenumeratiune

la

„LUMINA“

fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Cu 1. iuliu vechiu deschidemu prenumeratiuni nóue pe semestrulu alu doile alu anului 1873. — Pretiuulu abonamentulu pre o diumetate de anu e:

Pentru monarchi'a austro-ungurésca 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainetate 4. fl. v. a. DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Din privinti'a economiei si mai marei siguritati recomandamu in locu de epistóle de prenumeratiune avisurile postali.

In urma sunt rugati DD. prenumeranti vechi, ca sumele restante de pe semestrulu antaiu se le administreze cátu mai curendu, avendu in vedere, cá „Lumina“ ca organu oficiale e proprietatea eparchiei si cá redactorulu ei dupa §. 10. din programulu fóiei e responsabilu nu numai facia cu autoritatile de presa, ci si cu consistoriulu, caru'a are se-i dee socóta.

Principiulu ni este: mai bine a suprinde pre DD. prenumeranti cu lucruri folositorie, decátu a li face promisiuni cu vórbé góle.

Fóia apare si se spedéza de aicia cu punctualitate.

Aradu, 13. iuniu 1873.

REDACTIUNEA.

PARTE OFICIALE.

Nr. 920.—922.

Epit. 209.—211.

Cerculariu consistorialu.

catra toti protopresviterii din districtulu Consistoriulu aradanu.

Necesitatea introducerii unei evidentie asupr'a averilor respective a pretensiuniloru de bani bisericesci imprumutati la crestinii nostri, precum si a restantiiloru din diferite taese usuate la bisericile nóstre: s'a semtitu indata inca la intrarea in viétia si aplicarea Statutulu Organicu ce a si indemnatu Consistoriulu eparchialu de locu dupa reorganizarea si constituirea sa pe bas'a Statutulu Organicu la anulu 1870. a luá mesurile necesarie in privinti'a acést'a.

Avendu-se in vedere multilateralele agende ale protopresviteriloru districtuali ca organe in prim'a linia si nemidilocitu chiermate d'a esecutá dispusetiunile consistoriali in acestu meritu: afacerea acést'a Consistoriulu a fostu incredintiat'o altoru barbati pre cari ii credea, cá se voru interesá de acésta cestiune vitale si momentósa.

Dar' aretendu-se curendu: cá cu pucine esceptiuni cei mai multi, parte din indiferentismu parte din absoluta

neputintia apoi si din caus'a opusetiunei intrevenite de catra organele subalterne nu fusera in stare a coresponde acelei misiuni: Consistoriulu fu necesitatu pre respectivii licuidatori ai dispensá dela acea misiune incredintiandu-o apoi protopresviteriloru.

In cerculariulu consistoriulu din 27. Iuliu 1872. Nr. 1012./Epit. 319. referitoriu la revisiunea ratiuciniiloru bisericesci pe viitoriu apriatu s'a accentuat: cumcá dispusetiunile facute prin normativulu din 4. Februaru 1871. Nr. 80./Epit. 11. si repetite prin instructiunile specialii provideute in normativulu din 15. Iuliu 1871. Nr. 808./Epit. 278. ce s'au fostu emisu catra fostii licuidatori in privinti'a evidentiei si ascurarii baniloru bisericesci din obligatiuni si ale altoru pretensiuni din taesele usuate remase in restantia: au se servésca de cinosura si concernintiloru domni protopresviteri cu insarcinare: cá unde si incátu acelea prin fostii licuidatori, nu s'ar fi efectuitu, se se constateze si efectuésca cu ocasiunea esaminarii ratiuciniiloru, in conformitate cu suprovocatulu cerculariu.

Cu tóte aceste inse, s'a observatu: cá unde pana acúm'a respectivii domni protopresviteri au intreprinsu si efectuitu revisiunea ratiuciniiloru, — cu privire la evidentia baniloru bisericesci din obligatiuni si despre restantii, nu numai cá n'au avutu in vedere normativele susatínse si n'au procesu conformu acelor'a, ci din partea cutarui domnu protopresviteru, s'a facutu chiar obiectiuni: cumcá formulariulu de ratiuciniu prescriu prin ordinatiunea normativa din 9. Iuliu 1871. Nr. 774./Epit. 25. n'ar fi corespondiatoriu din cauza cá nu contine rubricelle necesarie pentru pretensiunile si restantie cestiunate.

Impregiurarea acést'a dara indémna pre Consistoriu a deduce: cumcá unii domni protopresviteri séu n'au luat notitia de normativele emise catra fostii licuidatori séu n'au facutu usu de ele la ocasiunea revisiunei ratiuciniiloru, de orace acele normative si mai virtosu cerculariulu de sub Nr. 808./Epit. 278. contine instructiuni detaiate si formularie cum se se facea si introducea evidentia la tóte comunele bisericesci, cum se se procéda la constatarea pretensiuniloru licuide si ce se se dispuna in privinti'a celoru dubie si celoru neincasabile.

Deci ca respectivii domni protopresviteri se fie mai bine informati si orientati in privinti'a acést'a si ca se se póta delaturá scrupulositatile ivite, dar mai virtosu ca se se póta efectuí cu receruta esactitate constatarea si licuidarea averii bisericesci pe anulu curinte 1873. pretutindenea se se introducea o evidintia pre cátu mai simpla dar' pre atát'a mai chiara si esacta despre banii si pretensiunile bisericelele nóstre.

Spre ce scopu in legatura cu cerculariulu de aicia din 7. Iuniu a. c. Nr. 881./Epit. 195. sub 1/ se tramitu Précinstiei Tale ambele normative susatínse dimpreuna cu formulariele protocóleloru despre evidentia receruta, pe langa urmatóri'a

Instrucțiune:

I. Cu privire la lichidarea pretensiunilor si la introducerea evidintiei.

1. Scaunulu protopresviteralu va impartí comunele din tractu, in dóue trei séu in mai multe cercuri stata-torie din câteva comune dupa cum va aflá cá este mai corespundietoriu scopului, si va indrumá respectivele oficie parohiale: ca tóte ratiuciniile si obligatiunile din anii precedinti pana inclusiv 1872. se le astérna oficiului protopresviteralu.

2. Pentru fie care cercu, scaunulu protopresviteralu va insarciná cu afacerea lichidării pe cutare membru ases-sorú scaunalu, caruia incredintiandu-i ratiuciniile si obli-gatiunile respectivelor comune li va dá spre cinosura unu esemplariu din normativele susespuse.

3. Respectivulu esmisu asesoru scaunalu, conformu dispusetiunei din nórmativu, pentru fie care comuna din cerculu seu, va combiná si defige unu terminu acomodatú despré care incunoscintiandu comitetulu parochialu din respectiv'a comuna, si la care esindu in faci'a locului va întreprinde si efectul cele prescise in normative.

4. Fiecare esmisu scaunalu, efectuindu lichidarea, si componendu protocolulu de evidintia dupa formulariulu 3. §. 18. din normativulu de sub. Nr. 808./Epit. 289. ex 1871. in singuraticele comune, despré acelea va compune unu conspectu sumariu in care totu dupa acelea rubrice au se fie induse sumele totali ale pretensiunilor lichidate din fiecare comuna.

5. Atátu protocólele de evidintia ale singuratecelor comune, cátu si conspectulu sumariu despré tóte comu-nele din cercu, respectivulu esmisu le va substerne pe langa comitiva scaunului protopresviteralu spre censurare; carele apoi censurendu operatele esmisului déca le afla de bune si corespundietorie normativelor susindicate; protocólele de evidintia amintite in punctulu precedinte le prevede cu clausul'a aprobatoria si le retrimite respec-tivelor oficie parochiali spre ale inmanuá epitropielor.

6. Din conspectele sumarie ale respectivilor esmisi, protopresviterulu concerninte va compune ér' totu dupa rubricile din atinsulu formulari unu registru sumariu in care, — dupa cercuri, au a se induce respective estrage tóte comunele apartinetoria la tractu pe langa espunerea sumelor totali; unu esemplariu alu acestui registru e a se pastrá la oficiulu protopresviteralu ér altulu a se asterne la timpulul seu Consistoriului.

7. Pentru aceste esmisiuni, respectivilor membri scaunali li se acorda diurnele si viaticulu stabilitu in cer-culariulu consistorialu din 27. Iuliu 1872. Nr. 1012./Epit. 309. care le va anticipá respectiv'a epitropia parochiala pe langa cuitantia esmisului. — întocmai precum s'a incuvi-ntiatu si domnilor protopresviteri.

Numai prin acésta modalitate si procedere apoi se potu efectul cele indegitate in susatinsele normative, adeca se voru constatá, lichidá si asecurá tóte pretensiunile bi-sericelor de prin comune despré cari numai astfelu po-temu avé o evidintia chiara si esacta atátu la singura-ticele comune, cátu apoi la protopresviterate si la Con-sistoriu, si asupr'a caror'a numai astfelu se póte tiene control'a necesaria.

II. Cum se se faca evidente pretensiunile aceste in ratiuci-niele anuali?

1. In ratiuciniile anuali ale epitropielor: au a se induce, — dupa formulariulu prescisu prin cerculariulu din 9. Iuliu 1870. Nr. 774./Epit. 25. — numai percep-tiunile venitelor si erogatiunile speselor curinte anume:

a) in rubric'a venitelor, remaninti'a banilor din anulu trecutú, sumele incassate in decursulu anului curinte si sum'a totale a venitului;

b) in rubric'a speselor se espunu tóte erogatiunile avute in decursulu anului, in specialu si sum'a totale a speselor.

2. Incheinduse ratiuciniulu despré venituri si spese curinte, — se face *Bilantiulu* séu computulu generalu, ér dupa formulariulu ratiuciniului amintitu in punctulu pre-cedinte si anume:

a) se espune sum'a totale a venitului curinte;

b) din acést'a se subtrage sum'a totale a speselor curinte;

c) si asia la capetulu anului se espune cátu au mai remasu in bani gat'a dupa substragerea speselor;

d) catra acésta remanentia apoi se adaugu pretensiu-nile bisericiei din capitale si restantii, — constatate si espuse in protocolulu de evidintia amintitu sub I. punctulu 5. cari sumisendu-se la olalta cu remanenti'a banilor se aréta starea activa a cassadei adeca totalulu venitului bisericescu in bani gat'a, in obligatiuni despré capitale, in interesele acestor'a si in restantiele pretensiunilor din diferite tace.

3. Observandu-se acésta modalitate, compunerea ra-tiuciniilor bisericesci anuali de feliu nu va fi espusa in-curcaturilor de pana acum'a, apoi atátu revisiunea cátu si control'a asupr'a lor va fi cu multu mai usiora. déca despré capitale si pretensiuni esista si se pórtá evidintia separata indegitate mai susu.

III. Aretarea periodica receruta pentru substernere la sino-dulu eparchialu anualu despré rezultatulu ratiuciniilor.

Ca se póta corespunde domnii protopresviteri distric-tuali recerintielor din cerculariulu consistorialu de datulu 7. Iuniu a. c. Nr. 881./Epit. 195. mai usioru si mai tem-puriu se dispune:

1. Lichidarea pretensiunilor si introducerea evidintiei despré ele, dispuse in punctulu I. 4. e fara aménare de a se pune la cale si a se nisuí ca pana la finea anului curinte pretutindenea se se efectuésca, adeca inainte de ce si-voru incheiá epitropiele ratiuciniile bisericesci pe anulu curinte.

2. Efectuindu-se acést'a oficiele respective comitetele parochiali sunt de a se indrumá, ca se staruésca ratiuci-niele epitropielor pe anulu 1873. compuse conformu dispusetiunei de sub punctulu II. 1, a, b, si incheiate éra conformu punctului II. 2, a, b, c si d, se le revéda si dupa ce conformu §-iloru 12 si 23. din Statutulu organicu, li-au publicatu sinodulu parochialu, indata si nesmintitu pana la finea lui Februariu 1874. se le astérna oficiului protopresviteralu concerninte.

3. Oficiulu protopresviteralu avendu la mana ratiuci-niele bisericesci dela tóte epitropiele, din aceste va com-pune unu conspectu sumariu dupa formularinlu ce se alatura sub 2/. care apoi pana la 15. Martiu 1874. lu-va substerne la Consistoriu spre a se presentá sinodulu eparchialu.

4. Indata apoi dupa sinodulu eparchialu séu la ori ce timpu acomodatú pana la finea anului viitoriu 1874. concernintii protopresviteri au timpu suficientu, ca se faca si excursiunile necesarie prin comunele din submanuatulu tractu, si luandu cu sine ratiuciniile amintite sub punctulu precedinte se întreprinda si efectuésca la faci'a locului revisiunea cu de amenuntulu a ratiuciniilor si controla-rea epitropilor dupa cum prescrie ordinatiunea norma-tiva din 27. Iuliu 1872. Nr. 1012./Epit. 319. avendu de-spre resultatu a reportá la timpulul seu,

Prin această procedură Consistoriul crede că conștientii domni protopresbiteri voru fi în stare fără de nici o greotăte a efectui cele necesare cu recerută acurăteta și punctualitate și așteptarea periodică pentru sinodul eparhialu o voru pute aterne aici la terminulu defiptu fără d'a mai așteptă alta provocare.

Datu din ședința consistorială a senatului episcopescu ținută în Aradu 28. Iuniu, 1873.

Din încredințarea Preșantiei Sale
Domnului Episcopu diecesanu:

Andrei Papp,
Protosincelu.

PARTE NEOFICIALĂ.

Immormentarea

Esclenției Sele Preșantitului Parinte

Andrei Baronu de Siagun'a,

Archiepiscopulu Ardélului și Metropolitulu Romanilor de religiea gr. or. din Ungari'a și Trani'a.

Unu conductu funebrele din cele mai impunetorie undulă pre stradele și piatiele principale ale Sabiului Mercuri după 9 ore dimini'tă. Aspectulu acestui'a eră de ajunsu se ne ramintesca figur'a cea impunetoria a repausatului, carea impunea și prin esteriorulu seu, întocm'a ca-si prin înaltimea și sublimitatea sea spirituale.

Dejă Dumineca după amedi trei flamure colosali negre de președinția metropolitană, edificiulu seminariile și cas'a parohială din cetate, vesteau de departe repausarea marelui Archipastoriu. Iera în ședinția, carea fu adou'a di, luni, învescută în negru erau espuse remasitiile nepretiuutului defunctu pre unu catafalcu înaltu, încungiuratu de faclii aprinse și de flori, într'unu cosciugu de metalu, înse îmbracate remasitiile în vestmintele cele modeste ale unui monachu, conformu dispusetiunilor testamentarie ale repausatului.

Mercuri dela 7 ore dimini'tă străd'a macelariloru, în carea se afla ședinția începă a se împopulă de acei ce doriau se veda cea din urma petrecere a repausatului.

La 9 ore eră o multime mare de privitori, și de condolenti de autorități eclesiastice, de religiea noastră din apropiare și din departare, dară și de alte diverse confesiuni, de autorități militare, civile și de unu mare numeru de barbati cari reprezentau inteligința, comerțulu și industri'a.

Abiă trecu o jumătate de ora și conductulu se pune în mișcare în ordinea dispusă prin testamentu de repausatulu în modulu urmatoriu:

Înainte mergea unu clericu îmbracatu în stichariu negru purtandu o cruce mare neagra;

După acest'a urmara câte patru în rendu pedagogii și clericii din institutul nostru archidiecesanu cu profesorii lor;

Poporulu nostru credinciosu ierăși câte patru în rendu;

Totu asiă, adeca câte patru-cinci în rendu preotimea gr. or.;

Unu clericu îmbracatu în stichariu negru, purtandu crucea mormentului;

Chorulu condusu de profesorulu de cantari;

Doi clerici îmbracati în stihare negre purtandu lumini;

Spiritualulu P. Germanu îmbracatu în felonu negru ca preotu înmormentatoriu;

Carulu funebrele trasu de sișe cai înveseuti în negru; înainte carulu patru protopresbiteri purtau însemnele archieresce și decoratiunile defunctului;

Consistoriulu archidiecesanu plenariu și apoi generalii și alti ofițieri în numeru mare și ceilalți condolenti după categori'a lor; în fine din propriulu motivu Reuniunea sodaliloru romani cu stindardulu ei prevediutu cu flora negru;

Nemidilocitu după cosciugu se mai află, afara de cei prevediuti în dispusetiunea testamentaria, Ilustritatea Sea Preșantitulu Episcopu alu Caransebesiului Ioanu Popasu și verulu repausatulu dlu Georgiu Grabovschi comerciantu și proprietariu de case în Pest'a, precum și membrii consistorielor din eparchiele sufragane și ai consistoriului metropolitanu.

În ordinea acest'a se mișcă conductulu ca o mare de omești pre străd'a macelariloru în josu catra piat'a cea mare. Cantarile corului celui bine întocmitu și condusu, și clopotele dela bisericile tuturoror confesiuniloru, marea jalea prin glasulu lor

doiosu. În piat'a cea mare șosesce unu nou conductu, care se pune în fruntea acestui'a. Eră celu alu braviloru brasoveni, cari cu unu stindardu marețiu tocmai veneau dela gar'a drumulu de feru, unde șosira mai în același tempu, candu se puse conductulu dela șesiodinția în mișcare, pre unu trenu separatu, vre-o șuta la numeru.

Astfelu întregitu conductulu trecu prin străd'a Cisnădiei până catra magazinele imperatesce dincolo de casarm'a cea mare spre Resinari.

Aci așteptă unu banderiu de vre-o 300 calareți din Resinari cu flamure negre spre a primi conducerea carului funebrele până la locul destinatiunei în Resinari.

Conductulu de până aci se disolvă. Dară numerosi condolenti se urcarea în trasurile cele numeroșe ce așteptau în piat'a Casarmei celei mari, și urmara carulu funebrele cu remasitiile repausatului mai departe.

Se observamă că stradele pre unde trecea conductulu erau pline de nenumerati privitori și din ferestrele edificiiloru încă priveau nenumerati ochi asupr'a lui.

Pentru că se damu cetitoriloru o idee despre grandeti'a acestei festivitati de jale lasamă să urmedia o descriere ce o face unu barbatu, carele nu pôte cadé în prepusulu, că maresce în adinsu seu esagerăza lucrurile, în diuariulu localu de aici „Hr. Ztg.“, care dice:

„Siagun'a au fostu o putere mare organizatoriă, care s'au manifestatu până la ultim'a respirare. Nisuinti'a lui ce tindea spre scopuri mari, a fostu a aduce organizare și sistem în stările caotice.

„Spre acestu scopu pricepea, că prea putieni se-si aléga midilócele și tempulu. În combinarea prevederei agerimei de mințe și energiei, cu carea purcedea în tóte întreprinderile sele, jace secretulu succeselor sele. După organizarea metropoliei au creatu instituttele cele mai filantropice, fundatiuni pentru clerulu și poporulu gr. or., au întemeiatu tipografi'a archidiecesana și s'au îngrijitu pentru literatură, ultimulu seu opu e „Studiulu pastoralu pentru preotii bisericeii gr. or.“

„La putieni ómeni s'au manifestatu șaruintia de feru, a face că dorința lor se tréca și preste mormentu asiă de puternicu ca la Siagun'a.

„Acéstă putere organizatoriă se estinde dela cele mai mari lucruri până la celu mai micu detailu.

„Immormentarea carea de-si au luat dimensiuni fórté mari, s'au petrecutu ieri la 9 ore înainte de amedi în ordine esemplara în întielesulu testamentului.

„Siagun'a s'au îngrijitu că elementele cele multe eterogene ce se voru află la immormentarea sea sè se completeze armonice spre unu ce întregu sistematicu ca totu atât'a dovéda despre ordinea esemplara ce l'a caracterisatu totu-deun'a și în tóte lucrurile lui.

(Finea va urmă.)

MEMORANDULU

Sinodulu eparhialu gr. or. aradanu catra Ministrulu r. u. de cultu și invetiamentu.

(Fine.)

În urmarea acestor relațiuni amintite a facutu Consistoriulu nostru din Aradu la 3 oct. a. tr. Nr. 1299. reprezentatiune în contr'a procedurii antipatice a comitatului Temisiu, — dar la această reprezentatiune sinodulu nostru diecesanu cu durere și cu întristare a luat șcirea despre înalțulu rescriptu alu Esclenției Tale datatu din 14. ianuariu a. c. Nr. 490. și basatu pre dechiaratiunea ministeriului de interne, prin care rescriptu se denéga împlinirea cererei noastre.

Și toc'mă pentru că tóte aceste reprezentatiuni ale noastre au isvoritu din cunóscerea situatiunei faptice, și pentru că am primitu cu bucuria dechiaratiunea patriotica a Esclenției Tale cuprinsa în citatulu cerculariu de la 22 fauru a. c., vedemă că dorința noastră pentru progresarea școliloru noastre confessionali se întelnesce cu asemenea dorința a Esclenției Tale — îndresnimu de nou se ceremu nalt'a atentiune a Esclenției Tale pentru amintit'a reprezentatiune a noastră în contr'a procedurii comitatului Temisiu, și ne rugămă se binevoiesci a despune pertractarea de nou a cestiunei amintite, și în contielegere cu ministeriulu de interne a vindecă gravaminele noastre școlare din comitatulu Temisiului

Indemnati de zelulu nostru pentru desvoltarea educatiunei poporului, ni-am castigatu cunóscința și despre cuprinsulu ordinațiunei din anul trecutulu Nr. 32,488. îndreptata catra jurisdicțiuni și citata în rescriptulu înalțulu alu Esclenției Tale, de du-

pa care ordinațiune Escelintia Ta ai binevoitu se indrumi jurisdicțiunile se de scóleloru confessionali spriginula recerutu; dar se ni permiti Escelintia Ta acea exprimere a sincerei noastre dechiaratiuni ce purcede din incredere: că noi nu legăm mari speranție de rezultatulu acelei ordinațiuni gracióse, nu sperăm îmbunătățirea stării noastre pre bas'a acelei ordinațiuni, nu că dóra intențiunea acelei ordinațiuni nu ar fi cea mai buna și cea mai nobila, ci numai pentru că in lips'a de o instructiune positiva și detaiata, conceptulu de „spriginire“ respectivele jurisdicțiuni in dispusetiunile lor și la recerările noastre ilu vor aplicá conformu sentimintelor ce le au ele pentru scólele confessionali, și pe teritoriulu acelor jurisdicțiuni — cari au o direpțiune antipatica séu barem nu posedu nici o interesare pentru scólele confessionali — progresulu scóleloru noastre nu va castigá aventu mare.

Condusi togm'a și de acésta convingere a noastră Te rugăm pre Escelintia Ta se binevoiesci a despune ca se se emita ordinațiuni mai eficaci și mai detaiate de cătu ordinațiunea citata.

Escelintia, Domnule Ministru! Sinodulu diecesei noastre și credinciosii bisericeii noastre s'au purtatu totdeun'a cu loialitate patriotica catra statu și catra guvernul, și la fiecare momentu sterneritoriu de incredere suntemu gat'a a dovedi și cu fapte acea loialitate a noastră, precum mai de multe ori asia și in presinte o dovediram, căci in urmarea rescriptului Escelintiei Tale de multa valóre și sterneritoriu de incredere ce-lu amintiram mai a dese ori, sinodulu nostru diecesanu din anulu curinte prin hotarire fece se incete hotarirea sinodala din 1871. prin carea invetiatoriloru de la scólele confessionali li s'au fostu opritu a participá la cursurile suplenitórie, arangiate și manuduse de statu, totodată sinodulu de estimpu a indrumatu pre invetiatorii chiamati la cursuri suplenitórie ca in viitorii se participe la cursurile suplenitórie ale statului — in se pana acum'a la mai multe ocasiuni am fostu siliti se luám o pusetiune de retinere și de retragere, — candu in upele casuri și din mai multe parti, de la factori, și de la organe ale autoritatii publice am fostu siliti se esperiamu astu-feliu de proceduri, cari se vedeau a fi indreptate spre impedecarea, ba chiar spre apesarea desvoltării noastre bisericesci, cu carea este impreunata și esistintia noastră nationala.

In acestu sentimientu alu nostru de loialitate și de patriotismu, cu sinceritate salutám de nou și repetitu dechiaratiunile cu tactu și cu patriotismu ale Escelintiei Tale, ce noi suntemu plecati a le considerá de garantie secure, cari vor servi in venitoriu pentru innaintarea intereselor de prosperitate atátu alu bisericeii noastre cătu și ale patriei.

In fine, cu privintia la acelu contienutu alu amintitulu rescriptu innaltu, de dupa care Escelintia Ta doresci se se anumésca tóte acele comunitati confessionali intogmite intru intielesulu legii, precum și acelea cari nu si vor puté sustiené scólele lor nici cu ajutoriulu altoru comune nici cu alu diecesei integi; — cu sti-ma facemu Escelintiei Tale acelu reportu prealabilu, că pre teritoriulu diecesei noastre nu esiste astu-feliu de comuna bisericesca, carea putendu intrebuintia spriginulu moralu și autoritativu publicu ce-lu spuseram si-lu ceremu in representatiunea noastră ce forméza acestu memorandu, — nu ar fi in stare se-si sustiena scól'a sa, și dreptaceea nutrimu acea convingere cumca autoritatiloru noastre confessionali de scóla, daca li se va dá amintit'a ajutorarea administrativa, — preste putieni ani li va succede a intogmi corespundietoriu recerintieloru tóte scólele confessionale de pe teritoriulu acestei diecese.

De altminte, totodata am facutu dispusetiune a se intreprinde essaminare și inspectiunare la tóte scólele noastre, și la finea anulu ni vom intardiá, din partea Consistórieloru noastre, a aduce la innalt'a cunoscintia a Escelintiei Tale rezultatulu ce-lu vom esperiá.

Primesce, Escelintia! sincer'a spressione a stimei și omagiului nostru.

Consistoriulu metropolitanu romanu gr. orientale este convocat pre diu'a de 9/21 a curintei, pentru d'a luá mesurile necesari spre implinirea scaunulu devenitu vacante.

Actulu convocatoriu e urmatoriulu:

P. T. Domnule!

Domnedieulu viiloru și alu mortiloru, dupa svaturile sale cele necuprinse de mintea omenésca, a chiamatu la sine pre pré bunulu și neuitatulu nostru *Metropolitu Andreiu baronu de Siaguna*, ca se-i deo cunun'a vietiei eterne, pentru nemarginitulu bine și binecuvantarea ce a reversatu asupra turmei sale.

Devenindu astfeliu vacante scaunulu metropolitanu alu bisericeii noastre ortodosse romane din Transilvania și Ungaria, și avendu a-se luá, amesuratu §§-loru, 156, 161. și 170. din Statutul nostru, dispositiunile necesari in privint'a acésta, la recerčarea Pré-sanctiei sale domnului Episcopu alu Aradului, *Procopiu Ivacicovicu*, ca a celui mai betranu in demnitatea de arhieru sufraganu, — carele spre recastigarea sanetătii sale se afla la băi, dupa o consultare pre-alabile cu domni asesori ai consistoriulu metropolitanu aflatori in Sabiiu, me afu indemnatu a convocá *Consistoriulu metropolitanu la siedintia plenaria pre luni, in 9. Iuliu c. v. a. c. la 10 óre nainte de médiadi, in Sabiiu, in resiedintia metropolitana.*

Dreptu acea P. T. dta esti pofitu, ca se te infacisiedi la terminulu și loculu mai sus aretatu.

Obieptulu pertraptării va fi: *luarea mesuriloru conforme preseriseleru Statutulu organicu in privint'a intregirei scaunulu metropolitanu veduvitu.*

Despre primirea acestei invitari, și asigurarea participării P. T. dtale — la siedintia prementionata, vei binevoi a me incunoscintia adresandu-mi respectiv'a epistola la *Caransebesiu*. —

Impartesindu-ti binecuvantarea mea archipastorésca remanu.

Alu Pré stimatu Dtale

Sabiiu in 22. Iuniu 1873.

de totu binevoitoriu:
Ioanu Popasu, m. p.
epulu Caransebesiului.

VARIETATI.

* **Regresu in invetiamentu.** „Ost. si West“ scrie că in gimnasiulu superioru din Skalic, — ca institutu de statu — s'a introdusu limb'a magiara ca obligata de invetiamentu. De aceea rezultatulu este: că numerulu eleviloru la anulu 1867 erá 67, la 1868 s'a scaritiatu la 48, la 1869. abia mai remasera 32, éra la 1870. numai 19, apoi la 1871 se redusa la 15, va se dica in cesti doi ani din urma totu mai pucini studinti remasera. Estu anu apoi au remasu la acestu gimnasiu mai gat'a *atátia studinti câtii profesori!* Din contra teneretulu frecuentéza institutulu de invetiamentu de la Monastirea Zuvo si St. Martinu, — unde se propune in limb'a nationala *slovacésca*.

× **Poligamia.** De siguru se voru fi aflandu pe totu roto-golulu pamentulu, prin urmare și la noi; in sa fete se exprime intr'unu modu atátu de eclatantu acésta dorintia a lor, numai in Americ'a se potu aflá. Éta ce citimu in diarulu „New-Yorker Handelszeitung“: „Vr'o 150 de fete din Lowll, au adresatu o petitiune catra legislatur'a lor, ca se ingádue barbatiloru de a putea avea mai multe femei de cătu barbati. Acésta e o nenorocire mare pentru fetele de acolo. Spre a face cererea lor in cătu-va mai plausibila ele se invoiescu, ca a dou'a, a trei'a, séu a patr'a muiere numai cu invoirea celei din naintea ei va putea fi primita in casetoria.“

+ **Decoratiune.** Siachulu Persiei, cu ocasiunea caletorii sale la Berlin, a crediutu de trebuintia a impartii decoratiuni, și a inceputu mai inteiu cu principele de Bismarck. Printr'o abila si lingusitóre in acelasi timpu, atentiune, confera cancelarulu nemtiscu ordinulu *Leului dilei* la care a adaugatu *sórele*. In aparintia Lun'a nu esista pe acésta decoratiune; cu tóte acestea suveranulu persanu, a caruia perspicacitate și spiritulu sunt laudate, gratifica pe imperatorulu Guilelm, facandu se se intielega, ca si imprumuta luminile de la D. de Bismarck, precumu lun'a imprumuta pe ale sale de la sóre.

Concursu.

2-3

Pentru statiunea invetiatorésca vacanta din comun'a Sistarovetiu inspectoratulu Lipovei se publica concursu nou pana in 15 Iuliu vechiu, candu va fisi alegerea.

Emolumintele sunt in bani 150 fl. 24 cubule grau 24. cucurudiu 100 pundi clisa. 75. pundi sare, 15 pundi lumini. 12 orgii de lemne din care se va incaldi si scóla, 4 jugere livéda fenétia, cortelu liberu cu $\frac{3}{4}$ jugeru gradina pentru legumi.

Doritorii de a fi alesi in acésta statiune, au recursurile lor dovedindu essamenulu de cualificatiune, adresate comitetulu parochialu in Sistarovetiu, a le trimite la subscrisulu in Lipov'a, si pana la terminulu prefriptu au a se infeciosia in vre una din Domineci séu serbatori in s. Biserica de acolo pentru cantare.

Sistarovetiu 17. Iuniu 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Christoforu Giuchiciu inspectoru cercnalu de scóle.